

Yleistä

Pohjois-Suomen Rautatieharrastajien kuudestoista kokonainen toimintavuosi oli monipuolinen ja tapahtumarikas. Museoliikenne kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Erityisesti Raaheen suuntautuvien tilausajojen määrä lisääntyi. Mainittakoon, että venäläisen koululaivan vieraillessa Lapaluodon satamassa PoRhan lätällä kuljetettiin n. 1700 matkustajaa iltapäivän aikana Raaheen asemalta satamaan. Oulun Päivien pienoisrautatienäyttely toteutettiin Porhausin tiloissa. Porhausin raiteilla järjestettiin suuri näyttely- ja esittelytapahtuma. Niin näyttelyt kuin kalustoesittelytkin keräsivät suuren yleisöjoukon. Lisäksi järjestettiin perinteiseen tapaan museoliikennettä Oulusta lihin.

Jäsenretki toteutettiin huhtikuussa Kontiomäen kautta Nurmekseen, Bomban kylpylään. Retkellä tutustuttiin myös Höyryraide Oy:n tiloihin ja kalustoon Nurmeksen asemalla.

Edelleen vireänä jatkuneen kunnostustoiminnan ansiosta yhdistyksellä on tilausliikenteessä käytettävien kahden moottorivaunun ja yhden liitevaunun lisäksi katsastettu ja käyttöluvan saanut rata-auto Rau-Rto 35 sekä useampia esittelykuntoisia kalustoyksiköitä. Keväällä 2013 siirretyn, Mynämäeltä ostetun Dm 7 moottorivaunun 4074 kunnostamista on jatkettu.

Helmikuussa otettiin käyttöön uudet vuokratilat veturitalilla. PoRhalla on nyt käytössään 8 pilttuupaikkaa.

Rautatieliikennettä koskevat määräykset muuttuivat vuoden 2013 lopussa. Uusien määräysten valmistelua on edelleen jatkettu. Ne tulivat voimaan 1.6.2016. PoRhan edustajat ovat osallistuneet Trafin ja LIVIn työryhmien kokouksiin. Liikennöintiä varten on tarvittaessa haettu poikkeuslupia.

Pienoisrautatietoiminta on ollut monipuolista niin jäsenoimintana kuin yleisoesittelyinäkin. Erityisen ilahduttavaa on nuorisojäsenten runsas osanotto niin rakenteluun kuin näyttelytoimintaan. Elokuussa PoRhalla oli pyydettyä oma moduuliratanäyttely Oulun Suurmessujen 65-vuotisjuhlamessuilla Ouluhallissa. Suuren Snadin pienoisrautatiepäiville osallistuttiin syksyllä Vantaalla yhdessä muiden suomalaisten Fremo-Fin-modulirakentajayhteisöjen kanssa. PoRhan Tekniikan museolta ostettua pienoisrautatietä PohTon aulassa on siirretty Porhausiin.

1. Hallinto

Hallitus ja organisaatio

Hallituksen puheenjohtajana on toiminut Matti Mäntyvaara. Hallituksen jäseninä ovat olleet Kari Kempainen, Reijo Pesola, Lasse Tauriainen, Jorma Ketola ja Paavo Järvelä, varajäseninä Seppo Kälkäinen ja Markku Tynjälä.

Yhdistyksen sihteerin tehtäviä on hoitanut Pauli Kyllönen. Taloudenpito on ollut kassanhoidon osalta Reijo Kankaan ja tilinpidon osalta Jorma Ketolan käsissä. Jäsenrekisteriä ovat hoitaneet Jorma Ketola ja Pauli Kyllönen, jäsenmaksujen laskutuksesta ja postituksista on vastannut Jorma Ketola ja jäsenistölle tiedottamisesta Pauli Kyllönen. Yhdistyksen toiminnan tarkastajina toimivat Juha Varjo ja Risto Piirainen ja heidän varamiehinnään Veijo Manninen ja Reino Tanjunen.

Yhdistyksen www-sivuja on hoitanut Matti Mäntyvaara. Yhdistyksen kansainvälisiä yhteyksiä on hoitanut Markku Pulkkinen. Kannatustuotteiden hankkijana on toiminut mm. Matti Mäntyvaara, myyjinä tilausmatkojen junahenkilökunta ja muut PoRhalaiset yhdistyksen tapahtumissa.

Museojunaorganisaatio

Museojunien kunnostus- ja kunnossapitotoiminnan ydinjoukon ovat muodostaneet VR:ltä eläkkeellä olevat yhdistyksen seniorijäsenet muutamalla työikäisellä vahvistettuna. Kunnossapitäjien ja yhdistyksen hallituksen välisinä yhdyshenkilöinä ovat toimineet Tauno Papunen, Reijo Pesola, Raimo Liikka, Lasse Tauriainen ja Markku Tynjälä. Liikenteen lupa-, aikataulu-, markkinointi-, ja miehitysasioita ovat yhdistyksessä hoitaneet Kari Kemppainen, Matti Laitinen, Antti Jylhä, Matti Mäntyvaara ja Paavo Järvelä yhdessä eri viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Liikenteenharjoittajana PoRha hyväksyy omien kuljettajiensa lisätodistukset.

Pienoisrautatieorganisaatio

Kaudella 2016 ovat pienoisrautatieporukan vetäjinä toimineet Mikko Virtanen, Asko Räsänen ja Jorma Ketola.

Arkisto- ja tutkimustoiminnan organisaatio

Yhdistyksen rautatiehistoriallinen arkisto on saanut toimintavuoden aikana merkittäviä uusia aineistolahjoituksia ja ostanut jonkin verran uusia alan kirjoja jäsenistön katseltavaksi. Uusien lahjoitusten sekä aiempina vuosina saatujen kirjojen, valokuvien, piirustusten ja muun arkistoaineiston järjestämistä ja luettelointia on toimintavuoden aikana jatkettu. Arkisto on ollut avoinna keskiviikkoisin kesäaikaa ja pyhäpäiviä lukuun ottamatta.

Arkistonhoitajina ovat toimineet Pauli Kyllönen ja Seppo Liedes, jotka ovat kevään ja syksyn aikana kokoontuneet kerran viikossa järjestämään arkistoa.

Jäsenistö

Jäsenmäärä oli vuoden 2016 lopussa **250**. Jäsenistön valtaosa on Oulusta ja sen lähikunnista, mutta yhdistykseen kuuluu jäseniä laajalta alueelta pitkin Suomea. Jäsenistö koostuu entisistä ja nykyisistä rautatieläisistä ja rautateistä kiinnostuneista ihmisistä eri ammattialoilta ja yhteiskuntapiireistä.

Kokoukset ja jäsenmaksu

Hallitus kokoontui 2 kertaa lisäksi yksi sähköpostikokous.

Yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous oli 27.4.2016. Sääntöjen mukainen syyskokous pidettiin 23.11.2016 Porhausissa. Jäsenmaksut toimintakaudella 2016 olivat: aikuiset 30 €, nuorisojäsenet: 9 € (alle 15 v.).

Talous

Yhdistyksen talous perustui jäsenmaksutuloihin, kannatustuotteiden myyntituloihin, yrityksiltä, yhdistyksiltä ja yksityishenkilöiltä saatuun tukeen, sekä museoliikennekalustosta saatuihin liikennetuloihin. Kokonaisuutena talous on pysynyt hyvin laaditussa talousarviossa.

Muuta hallinnollista

Yhdistys on jäsenenä Museorautatieliitossa ja sen kautta kansainvälisessä rautatiemuseoiden ja -yhdistysten kattojärjestössä Fedecrail'issa. MRL on tehostanut toimintaansa viranomaisten suuntaan neuvotellen eri kysymyksistä ja antanut pyydettäessä lausuntoja mm. uusista rautatielaeista.

Trafin ja Liikenneviraston kanssa on tehty yhteistyötä liikennöintiin ja turvallisuusasioihin liittyvissä kysymyksissä. Matti Mäntyvaara on toiminut MRL:n puheenjohtajana vuoden 2016. Kari Kemppainen on toiminut MRL:n hallituksen jäsenenä vuoden 2015, ja valittiin syyskokouksessa 2016 hallituksen jäseneksi vuodeksi 2017.

Talkootoiminta

Yhdistyksen toiminta perustuu lähes kokonaan talkootyöhön. Museomoottorijunan kunnostus- ja kunnossapitotyössä Oulussa tehtyjen talkootyötuntien lisäksi on talkootyönä hankittu varaosia, toteutettu näyttelytoimintaa, pienoisrautatiekerhorataa, esitelmiä, retkijärjestelyjä ym. Toimihenkilöt ovat hoitaneet talkootyönä myös hallinnon, talouden, tiedotustoiminnan, markkinoinnin ja yhteistoiminnan sidosryhmien kanssa.

2. Museoliikenne

PoRha ry:n kalustolla oli museoajoa v. 2016 yhteensä 6857 km (2015 4860 km).

Pvm	Vaunusto		Kulkuväli	Kilometrejä
	vaunu	kpl		
21.4.2016	2Dm7+Efiab	1	OL-KML-OL	23,42
23.4.2016	2Dm7+Efiab	1	Oulu-Nurmes	277,75
24.4.2016	2Dm7+Efiab	1	Nurmes-Oulu	277,75
1.5.2016	2Dm7+Efiab	1	OL-MH-OL	71,39
22.5.2016	2Dm7+Efiab	1	Ol-Rhe-Tja-Rhe-Tja-Rhe-Ol	277,6
25.5.2016	2Dm7+Efiab	1	OL-VTI-OL	136,27
18.6.2016	2Dm7+Efiab	1	Ol-li-Ol-li-Ol-li-Ol	228,4
19.6.2016	2Dm7+Efiab	1	Ol-li-Ol-li-Ol-li-Ol	228,4
2.7.2016	2Dm7+Efiab	1	Ol-Rhe-Tja-Rhe-Tja-Rhe-Ol	277,6
2.7.2016	2Dm7+Efiab	1	Oulu-Rovaniemi	218,193
3.7.2016	2Dm7+Efiab	1	Roi-Kjä-Ikä-Kjä-Ol	438,851
9.7.2016	2Dm7+Efiab	1	Oulu-Kivesjärvi-Oulu	250,744
10.7.2016	2Dm7+Efiab	1	Oulu-Oulainen-Oulu	189,8
16.7.2016	2Dm7+Efiab	1	Ol-Rhe-Tja-Rhe-Tja-Rhe-Ol	277,6
17.7.2016	2Dm7+Efiab	1	Oulu-Kemi-Myllykangas-Kemi-Oulu	297,3394
6.8.2016	2Dm7+Efiab	1	Oulu-Raahe-Oulu	164,828
7.8.2016	2Dm7+Efiab	1	OL-Kaj-Ämä-Kaj-Ol	616,878
19.8.2016	2Dm7+Efiab	1	Oulu-Kemijärvi-Oulu	605,636
26.8.2016	2Dm7+Efiab	1	Oulu-Haaparanta-Oulu	266,248
27.8.2016	2Dm7+Efiab	1	OL-Kon-Ämä-Ol	515,616
24.9.2016	2Dm7+Efiab	1	Oulu-Haaparanta-Oulu	266,248
11.10.2016	2Dm7+Efiab	1	Ol-Äm	252,0313
12.10.2016	2Dm7+Efiab	1	Äm-Ol	252,0313
6.11.2016	2Dm7+Efiab	1	Oulu-Raahe-Tuomioja-Raahe-Oulu	277,68
22.11.2016	2Dm7+Efiab	1	Oulu-Muhos-Oulu	71,4
26.11.2016	2Dm7+Efiab	1	Oulu-Liminka-Oulu-Liminka-Oulu	97,3

3. PoRhan museokaluston kunnossapito v. 2016

Tiistaisin ja keskiviikkoisin kunnostustöitä veturitalilla yhteensä 72 kertaa. Tarpeen mukaan myös muina viikonpäivinä. Keskimäärin kerralla mukana 16 henkilöä. Jäseniltoja järjestetty tallilla 7 kertaa.

Moottorivaunut DM7 4204 ja DM7 4142: Nippavoitelu tehty. Laturin ja starttimoottorin laakerit vaihdettu. Moottoriöljyt vaihdettu. Vaihteistot säädetty. Moottorin venttiilit säädetty. EP-venttiilit puhdistettu. Ilma-kompressorien ja jäähdyttimen kulmavaihteen öljyt vaihdettu. Pikkuinvertertien asennus KUPLAa varten. Nestekytkimien öljyt tarkastettu ja voidenipat voideltu.

Loppuopastinpolttimot vaihdettu. Moottoripään ajopöydän sähköjohtojen uusintaa. Moottorin kokoojaputken vesivuoto korjattu. **4204:** Matkustajaosastoon vaihdettu 7 sivuikkunaa. Moottori pesty. Öljynpaineletku uusittu. Jarrulossien vaihtoa. Kardaaniakselin kannatinlaakerin kiinnityskumi sekä tuulettimen käyttöakselin ristikkonivel vaihdettu. **4142:** Moottorin kannentiiviste vaihdettu. Ulkoisen varauksen pistorasia vaihdettu. Päätyikkuna vaihdettu.

Pakoputkiliitoksen korjaus/tiivistys. Vesipumpun hihnan vaihto.

Liitevaunu EFiab 11637: Akut uusittu ja akkukotelo maalattu. Aggregaatin pakoputki uusittu (aggregaatti ei silti toimi normaalisti). Vetokytkin uusittu. Jarrusäätäjien suojakumien kiinnitys korjattu. Ikkunoiden pesua ja tiivistämistä. Tavaraosaston sivuoven salpa korjattu.

Vaunut 4204, 4142 ja 11637: Vaunujen välisten käyntisiltojen suojakaiteiden kiinnitys varmistettu lukkopultein.

Moottorivaunu Dm7 4074: Alustan puhdistusta. Lattialuukkujen laittoa. Aukko lattiaan jäähdytintä varten. Sisustan asennuksia. Jäähdyttimen ja jäähdyttimen säleikön asennusta. Jarrulaitteiden asennusta. Paisunta-säiliön asennusta. Vesiputkiston keräilyä Ttv12:sta ja putkiston asennusta. WC:n valmistelua. Päätyoven asennusta. Korirakenteen korjausta, peltipaikkojen hitsausta. Takaohjaamon käsijarrun laittoa. Putkien kiinnityspisteiden laittoa alustaan. Takapään vetokytkimen laittoa. Vetokytkimen jarru- ja ajojohdon venttiilien tiivisteiden laittoa. Putkiston uusintaa jäähdytysjärjestelmään. Kuljettajan turvapoljin irrotettu Ttv12:sta.

Ratahenkilöauto Rau Rto8: Pohjan laittoa. Moottorin kannattimien hitsausta. Moottorisuojan korjausta.

Vaihtoveturi Otso Tve1 vet 410: Alaosan maalausta. Soittokellon laittoa. Ohjaamon sisustan maalausta. Voitelut suoritettu ja ikkunat pesty.

Ttv6: Siirretty ratapihalta talliin 16.3.2016. Vaihdettu ovi. Vetokytkin korjattu. Käynnistys ja siirto, paineen-säätöjärjestelmän korjausta ja säätöä (paineensäätäjä vaihdettu). SuuntaEP-venttiilien tarkastusta, matkustajaosaston ikkunoiden puhdistus, EP-riman purkua ja puhdistusta, tiivisteiden laittoa.

Asuntovaunu tuotu talliin. Tehty uusi hitsauspöytä. Pumppureiinan akselivaurio korjattu. Kunnostettu ja maalattu vanhoja ratatyökoneita.

Oulun päivät: Moottoriresiinat sekä pumppureiina laitettu näyttelykuntoon (mm. uudet polttoainesuodattimet, More 111:n polttoainetankki korjattu) ja viety näyttelyalueelle. 18.-19.6.2016 resiina-ajeluja PoRha:n raiteella sekä museokiskoautojunalla kuusi edestakaista matkaa välillä Oulu-Haukipudas-li.

Lasse Tauriainen on kouluttautunut (omalla kustannuksellaan!) veturinkuljettajaksi. Hän suoritti kiskoauton ajonäyttökokeen Oulu – Muhos -välillä 22.11.2016. Kokeen vastaanotti tuore matkaneuvoja Paavo Järvelä.

Museokiskoautojunalla (moottorivaunut 4204 ja 4142 sekä liitevaunu 11637) ajettu huhtikuusta marras-kuulle Oulusta eri paikkakunnille Pohjois-Suomen alueella n. 6700 km (Raaheen 5 ajoa, joista 6.8.-ajolla kuljetettiin n. 1700 matkustajaa välillä Raahen asema –Lapaluoto). Jäsenretki Nurmekseen 23.4.–24.4.2016.

Kevätkausi aloitettiin 5.1.2016 ja päätettiin 31.5.2016.
Syyskausi aloitettiin 6.9.2016 ja päätettiin 20.12.2016.

4. Pienoisrautatietoiminta

Pienoisrautatieporukan vuosi 2016 sisälsi moduulien maisemointia sekä ratapihojen valmistelua näyttelyihin. Oulun Päivillä järjestettiin pienoisrautatienäyttely Porhausissa. Elokuussa PoRhalla oli pyydettyä oma moduuliratanäyttely Oulun Suurmessujen 65-vuotisjuhlamessuilla Ouluhallissa. Porhalaiset osallistuivat moduuleineen Vantaan Energia -areenalla järjestetyille Suuri Snadi -pienoisrautatiepäiville yhdessä muiden suomalaisten Fremo-Fin- moduulirakentaja-yhteisöjen kanssa.

Koulutus

Pienoisrautatiekerhoradan ja harrastemessutapahtumiin rakennetun näyttelyradan suunnittelun ja rakennustyön yhteydessä on koko ajan tapahtunut toimintaan osallistuvien opetusta ja vaihdettu tietoa monenlaista osaamista omaavien jäsenten kesken. Toimintaan on enemmän tai vähemmän kokeneiden aikuisten pienoisrautatieharrastajien lisäksi tullut myös muutamia nuoria, joille tietotaitoa samalla siirretään.

Vuonna 2016 veturien ja moottorivaunujen rakentamista on jatkettu yhdistyksen jäsenten omana toimintana Porhausissa ja kotiympäristössä. Suomalaishenkisten moduulien tekoa jatkettiin kauden aikana.

5. Rautatiehistorian tutkimus ja tallennus

Yhdistyksen rautatiehistoriallinen arkisto on saanut vuoden aikana uusia aineistolahjoituksia ja ostanut joitakin uusia ja historiallisia alan kirjoja. Yhdistyksen ulkopuolelta tulleiden kyselyjen takia on erityistä huomiota kiinnitetty digitoidun valokuva-arkiston kehittämiseen. Arkiston valokuvia ja rautatietietoutta on vuoden aikana hyödynnetty Kempeleen museon rautatienäyttelyn ja Oulun Kauppakamarin historiikin tekijöitä avustamalla. Rautatievalokuvaajien ja heidän perikuntiansa lainaamia negatiiveja ja dioja on digitoitu arkistoon mm. 1900-luvun jälkipuoliskon katoamassa olevan kuva-aineiston tallentamiseksi. Lahjoitusten ja aiempina vuosina saadun arkistoaineiston järjestämistä ja luettelointia on edelleen jatkettu. Arkisto on ollut avoinna keskiviikkoisin 10:30 - 14:30 kesäaikaan ja pyhäpäiviä lukuun ottamatta. Juha Varjo on aloittanut sanomalehtileikeaineiston keräämisen ja järjestämisen.

Arkistonhoitajina ovat toimineet Pauli Kyllönen ja Seppo Liedes.

6. Toimitilat

Kiskoautotalli

Museojunakaluston säilytystä ja kunnostusta on jatkettu 50-luvulla Nokelaan rakennetun kiskoautotallin kahdeksassa pilttuussa, joista yhdistyksellä on yhteiskäyttösopimus VR:n kiinteistöyksikön kanssa. Yhdistyksen käytössä oleva yhä alkuperäisasuinen tallitila on tarkoitukseensa varsin sopiva, koska se on suunniteltu ja rakennettu 50-luvulla samaan aikaan Ouluun sijoitettujen VR:n ensimmäisten uusien kiskoautojen huolto- ja korjaustoimintaa varten.

Varaosavarastot

Pienosien säilytystä on jatkettu Nokelan veturitallin kellarista aikaisemmin vuokratuissa kahdessa pienessä varastohuoneessa. Vuonna 2002 yhdistys täydensi varaosavarastotilojaan ostamalla umpitavaravaunun museojunakaluston isokokoisten varaosien kylmäsäilytystä varten.

Porhaus

Porhausissa yhdistyksellä on pienoisrautatie-, toimisto/arkisto- ja varastotilat. Lisäksi talossa on liesi-jääkaappi-tiskipöytäkaluste sekä kaksi WC-tilaa. Pienoisrautatietilaa voidaan käyttää myös kokoustilana.

Pienoisrautatiekerhotila

Pienoisrautatietoimintaa on jatkettu Porhausissa.

Arkistotila

Arkisto on Porhausin toimisto/arkistohuoneessa.

7. Oheistoiminta

Jäsenillat

Säännöllisten jäseniltojen pitämistä Oulussa on jatkettu jo vakiintuneeseen tapaan kuukauden viimeisenä torstaina. Iltojen aiheina ovat olleet koti- ja ulkomaisista rautatieaiheista kertovien video- ja diaesitysten lisäksi rautatiealan asiantuntijoiden pitämät esitelmät.

Näyttelyt ja yleisötilaisuudet

PoRha ry osallistui näyttävästi vuoden 2016 Oulun päivien tapahtumiin järjestämällä yleisöajelua lättäkalustolla liihin. Oulun päivien näyttely järjestettiin Porhausissa ja kalustoesittely Porhausin viereisellä raiteistolla.

Julkaisutoiminta

Yhdistyksen jäsenetuna olevassa valtakunnallisessa rautatieharrastusyhdistysten neljä kertaa vuodessa ilmestyvässä jäsenlehti Resiinassa on ollut tietoa yhdistyksen toiminnasta.. Toimintakaudella on sähköpostin ohella jäsenistöä informoitu toiminnasta etupäässä kokouskutsujen mukana lähetetyillä tiedotteilla.

Yhteistyö muiden harrastusyhdistysten kanssa

Yhdistys on ollut yhteydessä muihin kotimaisiin rautatie- ja pienoisrautatieyhdistyksiin sekä Suomen Rautatiemuseoon ja vaihtanut museokalustoon ja -liikenteeseen, rautatiehistoriaan, nykyisiin rautatieoloihin ja pienoisrautateihin liittyviä tietoja. Erityisen merkittäväksi on muodostunut yhteistyö Tapiolan seurakunnan pienoisrautatiekerhon kanssa FREMO-FIN-moduulirakentamisen kehittämisessä.

Turvallisuussuunnitelman mukainen sisäinen tarkastus on toteutettu Trafin suostumuksella yhdessä Keitele-Museo Oy:n ja Pieksämäen Höyryveturiyhdistys ry:n kanssa.

Kansainvälinen toiminta

Yhdistys kuuluu Museorautatieliiton välityksellä kansainväliseen rautatiealan museoiden ja museorautateiden kattojärjestö Fedecrail'iin.

Rautatietiedollinen asiantuntija-apu

Yhdistys on vastannut sille esitettyihin rautatiehistoriaa, -miljöötä, -tekniikkaa, -kalustoa ym. koskeviin kysymyksiin tietämyksensä mukaan. Jos yhdistyksen jäsenten tiedot eivät ole riittäneet vastauksen antamiseen, on kysyjä ohjattu asiasta riippuen Suomen Rautatiemuseon, VR:n tai yhdistyksen tiedossa olevan muun asiantuntijan puoleen.

Nuorisotoiminta

Yhdistys pyrkii saamaan myös nuoria mukaan hyvän harrastuksen pariin. Nuorisojäsenistölle opetetaan toimintaa vanhempien jäsenten opastuksella. Pienten lasten osallistumista rajoittaa käytännön toiminnassa tarvittavien tietojen ja kädentaitojen kehittymättömyys. Nuorten liittymistä yhdistykseen helpottaa edullinen nuorisojäsenmaksu.

Lahjoittajat ja tukijat

Useat yritykset ovat tukeneet yhdistyksen toimintaa myöntämällä huomattavia alennuksia tarvikkeista ja monet henkilöt ovat tukeneet toimintaa tavara- ja rahalahjoituksin.

VR:n eri yksiköt ovat toimineet PoRhan yhteistyökumppaneina ja ovat osaltaan edistäneet yhdistyksen toimintoja